

PROSJEKTPLAN

KJØTT I NORDLAND

NORDLAND BONDELAG

Norsvin

nortura
- fra råvarer til merkevarer

NORSK BONDE- OG
SMÅBRUKARLAG

10.07.15.

Innholdsfortegnelse

- 1. GRUNNOPPLYSNINGER.**
- 2. ORGANISERING**
- 3. BAKGRUNN**
- 4. MÅLGRUPPE**
- 5. PROSJEKTMÅL**
 1. FORMÅL.
 2. RESULTATMÅL.
- 6. PROSJEKTBEKRIVELSE**
 1. INNHOLD
 2. TILTAK
 1. KOMPETANSE
 2. REKRUTTERING
 3. FRAMDRIFTSPLAN
- 7. ØKONOMI**
 1. KOSTNADER
 2. FINANSIERINGSPLAN
- 8. AVSLUTNING**

1. Grunnopplysninger

Kjøtt i Nordland eies og drives av:

- Nordland Bondelag.
- Nortura.
- Felleskjøpet Agri SA.
- Tine SA.
- Norsvin Nordland.
- Tyr Nordland.
- Nordland sau og geit.
- Nordland Bonde og småbrukerlag

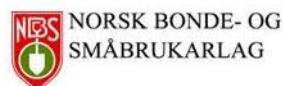
Kontaktpersoner:

Eierkontakt: Elin Hallenstvedt, tlf. 92 40 33 12, elin.hallenstvedt@felleskjopet.no

Prosjektleder: Tove Berre, tlf. 90 84 63 53, tove.berre@naeringogsamfunn.no

NORDLAND BONDELAG

2. Organisering

Prosjekteier:

Felleskjøpet Agri SA.

Kontaktperson: Elin Hallenstvedt, tlf. 92 40 33 12, elin.hallenstvedt@felleskjopet.no

Eier har det overordna ansvaret for at Kjøtt i Nordland gjennomføres etter planer og budsjett.

Styringsgruppe, plenum.

De involverte organisasjonene danner styringsgruppa. Hver organisasjon får 1 representant i styringsgruppa, uavhengig av innsatsen i prosjektet.

Totalt 8 organisasjoner er representert i styringsgruppa:

- Nordland Bondelag.
- Nortura.
- Felleskjøpet Agri SA.
- Tine SA.
- Norsvin Nordland.
- Tyr Nordland.
- Nordland sau og geit.
- Nordland Bonde og småbrukerlag.

Styringsgruppa plenum er ansvarlig for:

- Kjøtt i Nordland gjennomføres etter vedtatte planer og budsjett.
- Rapporteringsfrister overholdes.
- Prosjektleder: utarbeide mandat til prosjektleder, og påse at prosjektleder utfører pålagte oppgaver og arbeider i hht planer og budsjett.

Det tas utgangspunkt i 2 fysiske møter per år.

Styringsgruppe, arbeidsutvalg (AU):

Arbeidsutvalget skal kunne ta avgjørelser på vegne av styringsgruppe plenum, der det ikke er tid eller funksjonelt at hele styringsgruppen møter, og ha en støtte funksjon til prosjektleder.

Det tas utgangspunkt i 4 telefonmøter per år.

AU gis en særlig utvidet funksjon i forbindelse med Kjøttkongressen, der AU blir en viktig sparringspartner for prosjektleder, som er hovedansvarlig for Kjøttkongressen.

Prosjektleder:

Prosjektleder skal være daglig leder for Kjøtt i Nordland. Styringsgruppa utarbeider mandat for prosjektlederen.

Prosjektleder har ansvaret og beslutningsmyndighet for den daglige drifta av prosjektet.

Av ansvarsområder kan nevnes:

- planer og økonomi i prosjektet.
- rapporter til styringsgruppe, eier og finansiører.

- Kjøttkongressen.
- rekrutteringsdelen i Kjøtt i Nordland.
- sekretær i styringsgruppe/ene.
- Faggruppene: prosjektleder har det overordna ansvaret for faggruppene (følge opp og se til at aktivitet gjennomføres etter vedtatte planer og budsjett).
- følge opp organisasjonene.
- andre aktører/lignende prosjekt.

Prosjektlederstillingen anslås til 40-45 %.

Faggrupper:

Faggruppene skal være effektive arbeidsgrupper med ansvar for gjennomføring av tiltakene i sitt fagområde. Hver faggruppe skal utarbeide egne tiltaksplaner med bakgrunn i de tiltakene som organisasjonene har i Kjøtt i Nordland. For nærmere omtale av tiltaka vises det til punkt 6.2 Tiltak.

Det opprettes 3 faggrupper, Storfekjøtt (ammekjøtt og kjøtt i melk), Sau og geit og Gris.

I gruppene gris og sau/geit oppnevnes det 3 medlemmer. Faggruppe Storfekjøtt representerer 2 store produksjoner, ammekjøtt og kjøtt i melk. Det er derfor ønskelig med fagkompetanse på begge produksjonene i faggruppa. Med bakgrunn i det settes det av 4 plasser til Felleskjøpet og Nortura i denne faggruppa. Disse møter ved behov.

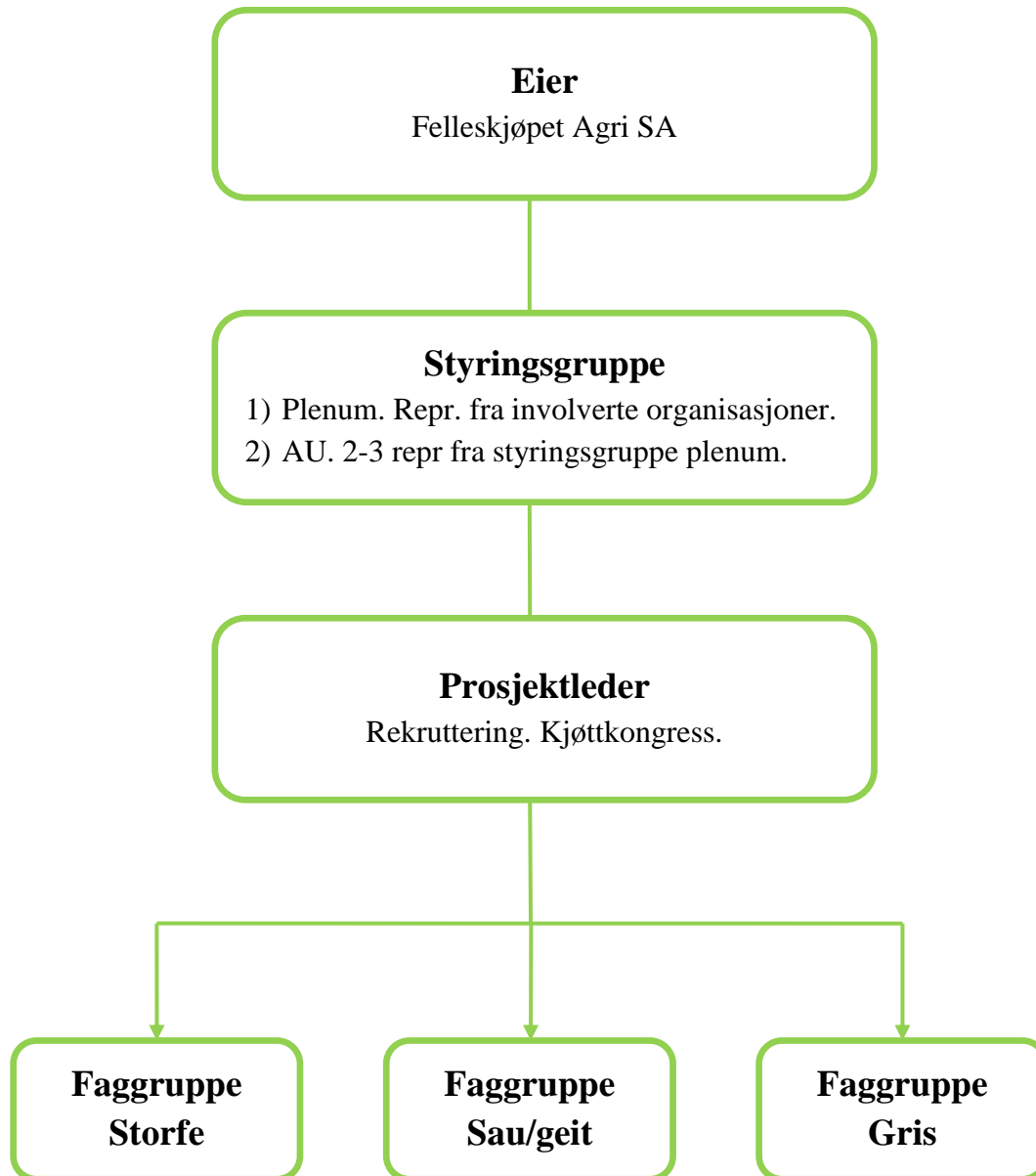
Sammensetning av faggruppene:

- Storfekjøtt: Nortura 2 repr., Felleskjøpet 2 repr., TYR Nordland 1 repr., og Tine 1 repr.
- Sau: Nortura 1 repr., Felleskjøpet 1 repr., Nordland sau og geit 1 repr.
- Gris: Nortura 1 repr., Felleskjøpet 1 repr., Norsvin Nordland 1 repr.

Leder i gruppa skal være representant fra Felleskjøpet eller Nortura.

Det tas utgangspunkt i 2 møter i året per faggruppe, første møte (høsten 2015) blir felles for alle faggruppene.

Organisasjonskart for Kjøtt i Nordland:

3. Bakgrunn

I flere år har det vært underdekning på norsk storfekjøtt og delvis norsk småfeskjøtt, og prognosene for 2015 viser ingen endringer på dette. Samtidig er det en økende interesse fra det norske markedet på norsk kvalitetskjøtt.

Prognosene for 2015 viser balanse for gris, mens storfe og lam preges av underdekning på norsk produksjon. Underskuddet på norsk sau og lam anslås til rundt 2 000 tonn, og på om lag 17 000 tonn norsk storfe. Estimert produksjon av norsk storfe vil da kun dekke 82 prosent av engrossalget.

I Nordland er det 2.083 kjøttprodusenter som produserer omtrent 9% av den totale kjøttmengden i Norge. Nordland har ca 4,7% av Norges befolkning.

Hvordan kan landbruket i Nordland bruke markedssituasjonen på kjøtt til noe positivt for produsentene og markedet? Og hvilke muligheter og utfordringer har vi i Nordland?

Forprosjektet til Kjøtt i Nordland skulle se nærmere på dette, og videre avklare interessen og behovet for Kjøtt i Nordland.

Det ble tidlig klart at det var en stor og bred interessen for Kjøtt i Nordland, og konklusjonen i forprosjektet ble at arbeidet med hovedprosjekt måtte settes i gang. Med kvalitet og volum som satsningsområder, og tiltak hovedsakelig rettet mot kompetanseheving og rekruttering.

4. Målgruppe

Målgruppa for Kjøtt i Nordland er:

1. Kjøttprodusenter i Nordland.
 - 986 produsenter med storfe.
 - 980 produsenter med sau.
 - 117 produsenter med gris.
2. Ungdom, og andre som ønsker seg inn i næringa.

Det er viktig at ungdommen og andre som ønsker seg inn i næringa føler seg velkommen, får oppfølging og besitter et minimum av kompetanse. Kjøtt i Nordland kan bidra til dette.
3. Landbruksorganisasjoner.

Skal satsningen med økt kvalitet og volum lykkes må Kjøtt i Nordland forankres i landbruksorganisasjonene, slik at de kan bidra til å gjøre målet med Kjøtt i Nordland kjent.

5. Prosjektmål

5.1 FORMÅL.

Kjøtt i Nordland skal gjennom kompetanse og rekruttering bidra til at landbruket i Nordland blir en viktig aktør for å sikre andelen av norsk kvalitetskjøtt på det norske markedet.

Satsningsområdene for Kjøtt i Nordland er å få **økt produksjonen og kvaliteten** av kjøtt i Nordland, med tiltak hovedsakelig rettet mot **kompetanseheving og rekruttering**.

5.2 RESULTATMÅL.

Resultater av enkelte tiltak kan måles og dokumenteres nokså konkret fra starten av, mens andre tiltak, som rekruttering og noen av kompetansetiltakene, vil først få virkninger et stykke ut i prosjektperioden og etter prosjektet er avsluttet (4./5./6. året). Disse vil det være vanskelig å vise målbare resultater på ved prosjektslutt, men man vil se om tiltaka har satt i gang en positiv prosess, om ”det er noe på gang” innen de satte måla.

Økt produksjon.

I 2014 var total kjøttproduksjon i Nordland ca. 30.000 tonn storfekjøtt, ca 150.000 tonn sauekjøtt og ca. 95.000 tonn svinekjøtt.

I ”Landbruk og matmeldingen” fra 2012 sies det at matproduksjonen skal økes med 1 % per år i 20 år framover.

Resultatmål – økt produksjon:

- Med bakgrunn i myndighetenes målsetninger om økt matproduksjon og tiltakene i prosjektet mener Kjøtt i Nordland det er realistisk å kunne øke produksjonen med 2% i løpet av prosjektperioden.
- På storfe kan 2% økning være ambisiøst. Her er det først og fremst viktig å få stoppet den negative utviklingen. Når denne er snudd vil en 2% økning være målet også her.
- Kjøtt i Nordland skal tilby alle kjøttprodusenter i Nordland minst 2 kompetansehevende tiltak rettet mot økt produksjon i sitt kjøttslag, per år, i tillegg til Kjøttkongressen. Samt 1 tilbud, per år, rettet mot rekruttering.

Økt kvalitet.

Kjøttkvaliteten i Nordland er god sammenlignet med resten av landet. På sau og gris er kjøttkvaliteten av den beste i landet, mens storfe har et potensial.

Selv med kjøttkvalitet i landstoppen er det viktig med fortsatt utvikling og bevisstgjøring.

Resultatmål – økt kvalitet:

- God kjøttkvalitet er et resultat av mange faktorer. Det krever et gjennomgående fokus på hele produksjonen og drifta, med god og bred kompetanse som grunnlag. Kjøtt i Nordland skal tilby alle kjøttprodusenter i Nordland minst 2 kompetansehevende tiltak rettet mot kvalitet i sitt kjøttslag, per år, i tillegg til Kjøttkongressen.
- Registreringsprogrammene (storfekjøttkontrollen, ingris, saukontrollen, husdyrkontrollen) er viktige redskap i arbeidet med kvaliteten. I dag benytter 20-30% av produsentene seg av disse. I løpet av prosjektperioden er målet at antallet brukere som benytter registreringsprogrammene økes med 20%.

Ringvirkninger.

Resultatene ovenfor bidrar til å styrke den enkelte gårdbruker økonomisk ved økt leveranse og kvalitetstillegg. Forbrukeren får bedre tilgang på norsk kjøtt av høy kvalitet, som gir landbruket i Nordland et godt omdømme.

Nordland får en robust og attraktiv landbruksnæring.

6. Prosjektbeskrivelse

6.1 INNHOLD

Kjøtt i Nordland skal gjennom kompetanse og rekruttering bidra til at landbruket i Nordland blir en viktig aktør for å sikre andelen av norsk kvalitetskjøtt på det norske markedet.

Satsningsområdene for Kjøtt i Nordland er å få økt produksjonen og kvaliteten av kjøtt i Nordland, med tiltak hovedsakelig rettet mot kompetanseheving og rekruttering.

Kompetanse.

Skal målene om økt produksjon og kvalitet nås, må fokuset rettes mot produsentene slik at de kan få tilgang på den kompetanse og rådgivning de trenger for å kunne løfte sin produksjon opp på ønsket nivå.

”Der ute” finnes det mange verktøy og tilbud til bonden som skal gjøre han/hun til en bedre næringsutøver. Dessverre blir ikke disse tilbudene utnyttet fullt ut. Dette skyldes blant annet mangel på kompetanse til å benytte tilbudet, bonden får ikke muligheten til å benytte tilbudet, eller tilbudet er for dårlig tilrettelagt.

Kjøtt i Nordland skal se nærmere på noen av dagens kompetanseverktøy (rådgivning, registreringsprogram, kurs og møter) og finne ut hva som kan gjøres for at disse skal kunne bidra mer og bedre for å nå målene om kvalitet og volum. Og samtidig se på muligheten for samarbeid på tvers av produksjonsgrensene.

Den eneste nyetableringen i Kjøtt i Nordland er Kjøttkongressen. Denne skal favne alle dyreslag og tenkt arrangert i desember hvert år. Det legges opp til et høyt faglig nivå, med både plenumsforedrag og parallelle fagbolker for hvert kjøttslag.

Nordland er et grovfôr fylke og mange gårdsbruk utnyttet ikke denne ressursen maksimalt. Bedre utnyttelse vil gi forbedret resultat i både produksjon og økonomi.

Rekruttering.

Rekruttering til næringa er viktig for å sikre matproduksjonen. Sikres overdragelser, sikres også volumproduksjonen. Med rekruttering menes det her både ordinære overdragelser og nyetableringer. Med bakgrunn i dette skal Kjøtt i Nordland sette i gang ulike tiltak rettet mot både nye og gamle brukere.

6.2 TILTAK

Alle tiltakene i Kjøtt i Nordland har fokus på:

- Økt produksjon.
- Økt kvalitet.

Som skal nås ved:

- Kompetanseheving
- Rekruttering.

Faggruppene får en viktig rolle i arbeidet med å gjennomføre tiltakene. Faggruppene skal legge tilrette aktuelle tiltak og utarbeide tiltaksplan tilpasset sitt kjøttslag. Videre får de ansvar for at sine tiltak gjennomføres.

6.2.1 KOMPETANSE.

6.2.1.1 Registreringsverktøy:

Registreringsprogrammene storfekjøttkontrollen, ingris, saukontrollen og husdyrkontrollen er viktige redskap i arbeidet i husdyrproduksjonen. Programmene gir utrolig mange muligheter med tanke på å ha kontroll på produksjonen. Her kan produsenten blant annet få ut lister på avdrått, avl, helse, vekt og ulike årsrapporter. Et viktig verktøy i arbeidet mot en god kvalitet. I dag benytter kun 20-30% av produsentene seg av programmene.

Kjøtt i Nordland skal videreutvikle fokuset på nytten av registreringsverktøyene via kurs, opplysningsarbeid og markedsføring. Kursa/mindre treff skal være et lavterskeltilbud som alle kan delta på, der organisasjonene bistår i å få nødvendige registreringer på plass og få ut rapporter. Erfaringsringer er et godt oppfølgingsverktøy etter forannevnte kurs.

Tiltaka skal gå over hele fylket hele prosjektperioden.

Fagansvarlige: Tine, Nortura, Felleskjøpet, Sau og geit, Norsvin og Tyr.

6.2.1.2 Arrangement, kurs, møter.

Bonden tilbys arrangement, kurs og møter fra mange hold, ofte går de over hverandre i tema. Kjøtt i Nordland har fått registrert en del av de kompetansetiltakene som allerede tilbys og som er tenkt tilbudt i fylket, og videre sett på om noen av disse kan samordnes og eventuelt tilbys over produksjonsgrensene. I tillegg er det ønskelig å styrke/fornye de registrerte arrangement/kurs/møter ved å løfte de opp på et høyere faglig nivå, der Kjøtt i Nordland sine mål er i fokus.

Nordland er et grovfôr fylke. Dette er en svært viktig ressurs i de grovfôrbaserte kjøttproduksjonene, men blir av mange ikke utnyttet fullt ut. Kjøtt i Nordland vil jobbe for å få en bedre utnyttelse av grovfôrressursene gjennom kurs og møter. Etablere erfaringsringer vil være aktuelt. Kjøtt i Nordland vil etablere kontakt med grovfôrprosjekt for erfaringsutveksling.

Arrangement/kurs/møter som tas inn i prosjektet – alle med fokus på økt produksjon og kvalitet:

- Fokus på kjøttkalven: møteserie med tema på hvordan få en god start på kjøttkalven. Totalt 9 møter, fordelt over hele fylket. Komp.leverandør: Tine, Nortura, Felleskjøpet.
- Ku-signal (kan også velge signal på kalv, ungdyr, okse): kurs som har vært kjørt mye i NRF besetninger, men som er like aktuelt på ammeku og okse. Her læres det å lese dyras signal, og hvilke tiltak som kan settes inn for å bedre dyrets helse. Totalt 20 kurs, fordelt over hele fylket. Komp.leverandør: Felleskjøpet.
- Grovfôr: fagmøter med fokus på bedre utnyttelse av grovfôret på gården og presentasjon av oksefôrplan. Totalt 9 møter, fordelt over hele fylket. Komp.leverandør: Felleskjøpet og Tine.
- NRF som kjøttproduksjonsdyr: Bruk av kjøttokser i melkeproduksjonen, som gir større slaktedyrt og bedre kvalitet. Totalt 4 møter. Komp.leverandør: Tine, Geno, Tyr.
- Muligheter i kjøttproduksjon: Driftsformer. Kombinasjon melk-kjøtt. Totalt 6 møter, fordelt over hele fylket. Komp.leverandør: Tine, Nortura, Tyr, Sau og geit, Norsvin.
- Biffakademiet: Modulbasert kurs med tema på ammekua, kalven, ungdyret og driftsledelse/økonomi. Totalt 1. Sted ikke avklart. Komp.leverandør: Nortura.
- Best på sau: Møteserie på 4 dager med tema fôring, økonomi, bygg og et valgfritt. Totalt 3 kurs, fordelt over hele fylket. Komp.leverandør: Nortura.
- Sommertreff: helgesamling for storfe kjøttprodusenter. Gårdsbesøk med aktuelle tema. Totalt 3 arrangement. Sted ikke avklart. Komp.leverandør: Nortura, Felleskjøpet, Geno, Tyr.
- Vegamøte. Samling for svineprodusenter. Totalt 3 samlinger, alle på Vega. Komp.leverandør: Nortura, Felleskjøpet, Norsvin.
- Bonde og småbrukerlaget: planlegger aktivitet innen arktisk lokalmat/økologisk produksjon, med 2 foredrag rettet mot kjøttproduksjon. Sted ikke avklart. Komp.leverandør ikke avklart.

Det tas forbehold om endringer, spesielt med tanke på nye tema som kan bli aktuelle underveis i prosjektperioden.

6.2.1.3 Rådgivning.

Nordland er et langstrakt fylke og i enkelte områder er det langt mellom gårdbrukerne. Det fører til at det kan være vanskelig å kunne tilby alle gårdbrukere et godt kurstilbud da det geografisk ikke lar seg gjøre. I slike tilfeller skal det tilbys rådgivning til enkeltbrukere/små grupper der det er spesielle behov, eksempelvis ved omlegging av driftsform, registreringsprogrammene, nyetableringer og eierskifte. Et tilbud de ikke ville fått uten Kjøtt i Nordland. Det anslås 12 besøk i året à 2 timer.

6.2.1.4 Etablere kontakt med lignende prosjekt.

Det finnes lignende prosjekt i blant annet Troms og Finnmark som er interessante å ha kontakt med. Erfaringsutveksling vil være gjensidig viktig for like prosjekt, og se på muligheter for samarbeid på tvers av prosjektgrenser.

6.2.1.5 Arrangere Kjøttkongress.

Med bakgrunn i kompetansesamlinger som Sørlandssamlinga, Hålogalandssamlinga og Norsvin sitt ”Mo-møte” etableres Kjøttkongressen. De forannevnte arrangementene er veletablerte kurskonsept, med stor suksess der de blir arrangert. Det deltakerne på disse arrangementene trekker fram, når de svare på hvorfor de ønsker å komme tilbake, er helheten, en møteplass på tvers av produksjoner, treffe naboen, høre hvordan andre gjør og tenker, og den faglige kombinasjonen av plenum og små kurs/fagtema.

Kjøttkongressen er en 2-dagers kompetansesamling med høyt faglig innhold, for alle kjøttslaga. Og tenkt avholdt i desember hvert år. Årets Kjøttkongress blir 8. og 9. desember på Meyergården, Mo i Rana.

Det forventes 200 deltakere. 170 gårdbruker og 30 eksterne deltakere.

Målgruppen er først og fremst kjøttprodusenter i Nordland, men også andre som er knyttet til næringa kan ha nytte av å delta.

Målet med Kjøttkongressen er å gi deltakerne faglig oppdatering på økt produksjon og kvalitet på kjøttproduksjonen i Nordland, bidra til samarbeid på tvers av produksjoner og organisasjoner, samt skape en arena for nettverskygging, motivasjon, inspirasjon og sosialt samvær.

Organisasjonene bak Kjøtt i Nordland og faggruppene er ansvarlig for den faglige delen. Her utarbeider organisasjonene/faggruppene program for egne fagbolker, stiller med kursledelse og forelesere/innledere. Prosjektleder har det totale ansvaret for gjennomføringen.

Kjøttkongressen vil få en kombinasjon av plenumsforedrag og parallelle fagtema. Det legges oss til totalt 4 plenumsforedrag à 45 min og 3 fagbolker à 45 min.

Temaene i plenumsforedragene skal gjenspeile målene om økt produksjon og kvalitet, i tillegg til at de skal være positive, dagsaktuelle og gjelde alle driftsformer.

Plenumsforedragene skal ha høyt faglig innhold med innledere fra ”øverste hylle”.

Aktuelle tema er driftsledelse og rekruttering. I tillegg skal det være et rent motivasjon/inspirasjonsforedrag. De parallelle bolkene skal tilby et faglig tilbud til storfe, sau og gris. Temaene kan være på ulike nivå, men skal ha god kvalitet og vinkles mot økt produksjon og kvalitet.

Kompetanseleverandører foruten organisasjonene selv kan være Norsk Landbruksrådgivning, BioForsk, Mattilsynet, Geno, Norfina og NMBU.

Det vurderes om nye bønder skal inviteres til ”kurs for nye bønder” i forkant av Kjøttkongressen. Nærmere beskrivelse og kostander knyttet til dette ligger under tiltaket 6.2.2 Rekruttering.

Ønsket resultat av Kjøttkongressen er å kunne tilføre deltakerne og landbruksnæringa økt samarbeid og nettverk på tvers av produksjoner og organisasjoner, økt kompetanse innen sitt kjøttslag, motivasjon og optimisme til økt produksjon og kvalitet.

Effekten av Kjøttkongressen er økt kompetanse, som bidrar til økt produksjon og bedre kvalitet som bidrar til forbedret driftsresultat for bonden. Rekruttering til landbruket. Bredere og nye nettverk som gjør at bonden har flere å diskutere med, blir mindre ensom, får nye ideer og nye relasjoner etableres.

6.2.2 REKRUTTERING.

Rekruttering til næringa er viktig for å sikre matproduksjonen. Sikres overdragelser, sikres også volumproduksjonen. Med rekruttering menes det her både ordinære overdragelser og nyetableringer. Med bakgrunn i dette skal Kjøtt i Nordland sette i gang ulike tiltak rettet mot både nye og gamle brukere.

Det er ønskelig å benytte Fylkesmannens brosjyre ”Generasjonsskifte, eierskifte. En veileder om viktige forhold knyttet til eiendomsoverdragelse i landbruket” i forbindelse med tiltak/aktivitet knyttet til temaet.

6.2.2.1 Nye og kommende bønder.

For nye og kommende bønder, uansett alder, er det viktig å bli inkludert i næringa og landbruksorganisasjonene så snart som mulig, for blant annet å etablere nettverk og trygghet. Kjøtt i Nordland ønsker å fokusere på kurs, informasjon, rådgivning og fadderordninger.

Kurs for nye bønder.

Nordland Bondelag, Nortura, Tine og Felleskjøpet arrangerer årlig kurs for unge bønder.

Dette er populære kurs med god deltakelse som nå tas inn under Kjøtt i Nordland.

- Tema: landbrukssamvirke, landbrukspolitikk, presentasjon av organisasjonene, eierskifte, HMS, forsikring og andre dagsaktuelle tema.
- Målgruppe: nye og kommende bønder, uansett alder.
- Forelesere: Bondelaget, Tine, Nortura, Felleskjøpet m.fl.
- Sted: Det vurderes å legge kurset i tilknytning til Kjøttkongressen. Hvis ikke videreføres Bodø som kurssted.
- 1 kurs i året. Totalt 3 kurs.

Rekrutteringspakker til elevene på landbruksskolene.

Utarbeide og gjennomføre dagsopplegg (4-5 timer) der kjøttproduksjon framsnakkes ved blant annet å presenterer ulike driftsformer på kjøttproduksjon og se på ”hvordan tjene penger på kjøttproduksjon”. I tillegg en kort presentasjon av Kjøtt i Nordland og landbruksorganisasjonene.

- Sted: Landbruksskolene i Nordland.
- Antall: 2 på hver skole. Våren 2016 og våren 2018. Totalt 4 dager.
- Forelesere: organisasjonene i Kjøtt i Nordland.

Tilby lavere priser til på faglige arrangementene.

Det er viktig å få nye, kommende og unge til å delta på faglige og sosiale samlingspunkt i landbruket. Målgruppen, studenter, ungdom, kommende og nyetablerte kan ha en anstrengt økonomi som kan være et hinder for å delta på arrangement. Kjøtt i Nordland ønsker å tilby denne målgruppen redusert deltakerpris på sine arrangement og tiltak.

Det er vanskelig å anslå et antall, men med utgangspunkt i tidligere kurs og arrangement kan det forventes inntil 50 personer som skal tilbys redusert pris.

Fadderordning og rådgivning for nye bønder.

Nye og kommende bønder, uansett alder bør få tilbud om rådgivning og fadderordning. Samvirkeorganisasjonene har allerede en ordning der nye bønder får et besøk/rådgivning etter overdragelse. Ordningen fullfinansieres av organisasjonene.

Innovasjon Norge administrerer en fadderordning som Kjøtt i Nordland ser positivt på og ønsker at flere nye bønder skulle benyttet seg av. Informasjon om denne orienteringen tas med der Kjøtt i Nordland treffer nye bønder.

Rekrutteringsfond.

Det er ønskelig å etablere et rekrutteringsfond som kan benyttes til tiltak utover de som er konkret nevnt ovenfor. Dette kan være studieturer etc.

6.2.2.2 "Gamle" bønder:

Et økende "problem" i landbruksnæringa er den eldre generasjon som ikke gir fra seg gården "i tide", eller legger ned produksjonen ved pensjonsalder. I begge tilfeller forringes gårdene og produksjonen reduseres eller opphører, og det blir tungt for nye drivere å starte full produksjon fra dag en. Å få gårdene overdratt i "rett tid" vil bidra til, om ikke økt produksjon, i alle fall opprettholde produksjonen.

Næringa har vært flink til å fokusere på unge bønder, å legge til rette og inkludere de. Mens det så å si ikke er fokus på den "gamle" driveren, foruten på eierskiftekurs.

Kjøtt i Nordland vil rette fokus mot de som snart er på tur ut av næringa. Kjøtt i Nordland ønsker i første omgang å ta inn temaet der det er passende, som på Kjøttkongressen, møter og samlinger. Det utarbeides en kort presentasjon (10-15 min) som kan benyttes.

Organisasjonene foreleser.

Aktuelle tema: Fokus på hvor viktig det er for den nye generasjonen å få overta mens de har "ungt pågangsmot" og at det skaper glød i næringa. Livet etter gården; som pensjonist/kårfolk, fortsatt yrkesaktiv, salg av gård i eller utenfor familie.

6.2.2.3 Eierskiftekurs.

I 2013/14 ble det arrangert 2-dagerskurs i eierskifte i Bodø med Jon Rannem som foreleser. Kursa hadde svært god deltakelse og tilbakemeldinger. Opplegget ønskes videreført og tas inn i Kjøtt i Nordland. Det skal i løpet av prosjektperioden arrangeres minst 1 slikt kurs i nord – midt – sør av Nordland (totalt 3 kurs). Utover dette kan det arrangeres kurs ved behov.

Kurset er meget godt egnet for selger og kjøper i en gårdoverdragelse, også for de "inngifte". Og for de som jobber med rådgivning/veiledning i landbruket.

Eierskiftekurset er på 12 timer og tar for seg aktuelle tema knyttet opp mot organisering av eiendomsoverdragelse som arv, skifte, odal, ektefelle/samboers rettsforhold, trygd og pensjon, skatt, dokumentavgift og arveavgift. I tillegg berøres de sosiale utfordringer som ligger i det å overta både en arbeidsplass og et bosted.

Eksterne forelesere som sivilagronom Jon Rannem benyttes da organisasjonene selv ikke besitter kompetansen.

6.3 FRAMDRIFTSPLAN

Kjøtt i Nordland er tenkt som et 3-årig prosjekt med oppstart høsten 2015 og avslutning høsten 2018. Deretter ser man for seg at Kjøtt i Nordland skal være ”selvgående” i organisasjonene.

Kjøtt i Nordland vil i tiden fram til 01.01.16 prioritere å få forankret prosjektet i organisasjonene, få satt i gang arbeidet i faggruppene og arrangere Kjøttkongressen. Deretter vil tiltakene gå parallelt og kontinuerlig hele prosjektperioden.

Egen framdrift- og tiltaksplan er utarbeidet. Det tas forbehold om at denne kan justeres etter tildeling av BU-midler.

Tiltaksplan – faggruppene.

Faggruppene skal ved oppstart av prosjektet sette opp egne framdriftsplaner (tiltak, tid) for sine fagområder, med utgangspunkt i Kjøtt i Nordland sine mål, tiltak, planer og budsjett. Faggruppenes tiltaksplaner legges inn Kjøtt i Nordland sin tiltaksplan.

7. Økonomi

7.1 KOSTNADER.

Det totale kostnadsoverslaget for Kjøtt i Nordland er på 7,88 millioner fordelt over 3 år. Nedenfor vises en kostnadsoversikt med fordelingen av kostnadene på de ulike budsjettpostene.

Egeninnsats er verdsatt til kr. 600/time.

Prosjektorganisering.

Denne posten inkluderer kostnader knyttet til, møter og arbeid i styringsgruppe og faggrupper, prosjektleder, kontor og kontorhold, regnskapsføring og revisjon, og profilering.

Prosjektleder i ca 45% stilling.

Kompetansetiltak.

6.2.1.1 Registreringsverktøy.

Organisasjonene dekker kostnadene med forelesningene, som anslås 1 dagsverk per kurs.

Kostnader til servering og opphold legges inn med dekning av BU-midler.

Det forventes 4 kurs på hvert program (ingris, saukontrollen, husdyrkontrollen) hvert år.

Totalt 36 kurs à kr. 2.000,-

6.2.1.2 Arrangement, kurs, møter.

Arrangementene Sommertreff, Vegamøte og Bonde og småbrukerlaget finansieres i hovedsak med deltakerbetaling og midler fra arrangør organisasjonene. Med bakgrunn i det å styrke det faglige innholdet i arrangementene er deler av de pedagogiske kostnadene ønsket dekt inn med BU-midler.

Kurs, møter: Organisasjonene dekker lønn, reise og opphold knyttet til møtene/kursa.

Kostnader til opphold og servering til deltakerne settes til kr. 5.000/dag og legges inn med BU-midler som finansiering. Det planlegges 66 dager med ulike møter/kurs.

6.2.1.3 Rådgivning.

Rådgivning som tilbys enkeltbrukere/små grupper der det er spesielle behov. Et tilbud de ikke ville fått uten Kjøtt i Nordland. Det anslås 12 besøk i året à 2 timer. I tillegg kommer kostnader knyttet til forberedelser, reise og opphold.

Organisasjonene dekker forberedelser, reise og opphold, mens selve besøket/rådgivningen legges inn med dekning av BU-midler.

6.2.1.4 Etablere kontakt med lignende prosjekt.

Kostnader knyttet til dette blir lønn og eventuelt reise/opphold og ligger inn under budsjettet til prosjektleder (reise/opphold andre og profilering/markedsføring).

6.2.1.5 Kjøttkongress.

Kjøttkongressen skal arrangeres 3 ganger i løpet av prosjektperioden. Kostnadsoverslaget er på linje med lignende arrangement, som Hålogalandssamlinga.

Store deler av kostnadene er knyttet til pedagogiske kostnader (lønn/reise/opphold til innledere/forelesere/møteledelse, kursledelse/adm, kursmaterieell, husleie, etc.).

Det forventes totalt 200 deltakere. 170 gårdbruker og 30 eksterne deltakere.

Som nevnt tidligere er arrangement som Kjøttkongressen en viktig arena for bønder. Det er derfor ønskelig å ha en så lav egenandel (deltakeravgift) som mulig for deltakerne, slik at det ikke er hindret for å delta. I tillegg til deltakeravgiften pådrar gårdbrukeren seg kostnader til avløsning og reise, som fort kan bli 5-6.000 kroner. Kostnader knyttet til hotellet blir ca kr. 2.500,- Kursavgiften (pedagogiske kostnader fordelt på antall deltakere) er beregnet til ca kr. 1.750,-/deltaker. For en gårdbruker kan dermed kostnaden for å delta på Kjøttkongressen komme opp mot kr. 10.000,-

Deltakeravgiften ønskes satt til kr. 1.500,- per deltaker, som da dekker både det faglige og hotellet. For eksterne deltakere (ikke gårdbrukere) settes prisen til kr. 2.500,-

AU sin arbeidsinnsats dekkes av egeninnsats. Det samme gjør forelesere fra organisasjonene som er med i Kjøtt i Nordland, men reise og opphold belastes arrangør.

Kursledelse/administrasjon inngår i prosjektleders budsjett som egen post.

Med dette som utgangspunkt er det nødvendig med 40% ekstern finansiering. Det søkes ikke midler fra andre offentlige instanser til kongressen, men det forventes noe sponsor og voksenopplæringsmidler. Resterende, kr. 350.000 legges inn i søknaden om BU-midler til Kjøtt i Nordland.

Rekrutteringstiltak.

6.2.2.1 Nye og kommende bønder.

Kurs for nye bønder.

Kurset er en videreføring av de tradisjonelle ”Kurs for unge bønder”, og dermed godt innarbeidet i organisasjonene, som dekker de pedagogiske kostnadene. Det er ønskelig at kurset skal være gratis, slik at deltakerprisen ikke skal være hinder for ungdom å delta. Med 15 deltakere beregnes oppholdskostnadene til kr. 37.500,- per kurs, totalt kr. 112.500,- som legges inn finansiert med BU-midler.

Rekrutteringspakker til landbruksskolene.

Organisasjonene tar hovedsakelig alle kostnadene knyttet til opplegget, men det er ønskelig å utarbeide kursmaterieell/brosjyre som ønskes finansiert av BU-midler, totalt kr. 5.000,-

Tilby lavere pris på faglige arrangementer.

Det er vanskelig å anslå et antall, men med utgangspunkt i tidligere kurs og arrangement kan det forventes inntil 50 personer som skal tilbys redusert pris. Det settes av kr. 500/pers/år, totalt som fullfinansieres av BU-midler.

Fadderordning og rådgivning for nye bønder.

Samvirkeorganisasjonene har allerede en ordning der nye bønder får et besøk/rådgivning etter overdragelse. Denne ordningen fullfinansieres av organisasjonene.

Innovasjon Norge sin fadderordning skal markedsføres blant nye bønder. Er det bønder som ønsker hjelp knyttet til søknader etc skal Kjøtt i Nordland være tilgjengelig til dette. Det settes av kr. 10.000/år med 50% finansiering fra organisasjonene og 50% BU-midler til dekning av slike kostnader.

Rekrutteringsfond.

Det settes av totalt kr. 15.000 til andre rekrutterende tiltak i prosjektperioden. Denne finansieres fullt ut av BU-midler.

6.2.2.2 "Gamle bønder".

Utvikle og gjennomføre foredrag for "Gamle bønder". Det settes av totalt kr. 10.000, fordelt med kr. 5.000 på andre og tredje år i prosjektet.

6.2.2.3 Eierskiftekurs:

Organisasjonene i KiN besitter ikke den kompetansen som kreves til kurset. Ekstern foreleser må dermed benyttes. Man ser for seg en kostnadsfordeling der 50% av kostnadene dekkes av deltakerbetaling og 50% av BU-midler.

Uforutsette kostnader

Under prosjektperioden vil det trolig oppstå uforutsette hendelser som vil kreve midler. For at den daglige driften av Kjøtt i Nordland ikke skal få store konsekvenser av det uforutsette, settes det av kr. 25.000 per år som skal dekke dette.

Uforutsette kostnader kan blant annet være dekning av skader på inventar/utstyr og kostnader knyttet til forfall av forelesere.

OVERSIKT KOSTNADER KJØTT I NORDLAND

KOSTNADER	År 1	År 2	År 3	Totalt
Prosjektorganisering	866 200,-	866 200,-	866 200,-	2 598 600
Kjøttkongress	850 000,-	850 000,-	850 000,-	2 550 000,-
Rekruttering	160 000,-	205 000,-	205 000,-	570 000,-
Kompetanse	699 200,-	709 200,-	709 200,-	2 087 600,-
Uforutsette kostnader	25 000,-	25 000,-	25 000,-	75 000,-
Sum kostnader	2 570 400	2 655 400	2 655 400	7 881 200

7.2 FINANSIERINGSPLAN

Kjøtt i Nordland finansieres av de involverte organisasjonene (kapital og arbeidsinnsats) i tillegg til BU-midler.

Oppsettet viser den totale finansiering av prosjektet.

Egeninnsats	Kr.	4.188.500,-
Kapital	Kr.	230.000,-
BU-midler	Kr.	3.462.700,-
Sum finansiering	Kr.	7.881.200,-

Egeninnsats.

Egeninnsatsen er hovedsakelig arbeidsinnsats fra organisasjonene, og verdsatt til kr. 600/time.

Noen av organisasjonene har mulighet til å søke aktivitetsmidler fra sentralorganisasjonene, denne støtten går inn som egeninnsats, og er beregnet til totalt kr. 150.000 – 200.000,-

Arbeidsinnsatsen utgjør omtrent 4 millioner, som tilsvarer i underkant av 7.000 timer.

Kapital.

Alle de 8 organisasjonene går inn med kapital. Denne varierer fra kr. 10.000 – 45.000 pr. organisasjon.

8. Avslutning.

EVALUERING.

Kjøtt i Nordland skal evalueres på flere nivå og gjennom hele prosjektperioden.

- Styringsgruppa: den totale framdrifta av prosjektet, inkl. regnskap. Halvårsevalueringer.
- Faggruppene: egne tiltak, arbeidet i faggruppa, generelt om KiN. Halvårsevalueringer.
- Deltakere: deltakere på tiltak (kurs, møter, arrangement) evalueres ved tiltakets slutt, enten elektronisk eller ved utdeling av evalueringsskjema.

ORGANISASJONER SOM REPRESENTERER KJØTT I NORDLAND.

- TYR Nordland, Nina Nyheim Skogmo.
- Tine SA, Trond Tande.
- Nordland Bonde- og småbrukarlag, Marielle Vink De Roos / Siv Mossleth.
- Felleskjøpet Agri SA, Elin Hallenstvedt.
- Norsvin Nordland, Per Fredrik Bang.
- Nortura, Arne Flatmo.
- Nordland Bondelag, Bernt Skarstad og Geir Jostein Sandmo.
- Nordland sau og geit, Ann Guro Hansen.

Sammen er vi

KJØTT I NORDLAND

NORDLAND BONDELAG

Norsvin

Felleskjøpet

nortura
- fra skauen til markedet

TINE

TYR

NSG

NORSK BONDE- OG
SMÅBRUKARLAG